

MÉTSZET

ÉPÍTÉSZET
ÚJDONSÁGOK
RÉSZLETEK
SZERKEZETEK

**TÉMA: NEMZETI HAUSZMANN TERV
TEREK, FALAK, KAPCSOLATOK
ÚJJÁSZÜLETŐBEN A MÚLT
TÖRTÉNELMI TÁVLATOKAT RENDEZŐ KORTÁRS HASZNÁLAT
VÁROSKÉPI SZAKADÁS
LOVARDA, FŐŐRSÉG, STÖCKL-LÉPCSŐ
HÖLBLING, PRATI, JADOT, PACASSI, HILLEBRANDT
KAMMERHOF, MAHALLESZI, EMBASSY**

Ára: 890 Ft

2015/5/október/november

Rendkívüli kiadványt tart a kezében az Olvasó: a Metszet 2015/5 száma több szempontból is formabontó. Először is egyetlen témának szenteljük a lapot, mégpedig a Hauszmann Tervnek. A témában szervezett májusi konferencia megmutatta: nagy érdeklődés kíséri szakmai körökben a Budai Vár megújítására tett erőfeszítéseket, és kormányzati oldalról is van hajlandóság, sőt akarat az elképzelések szakmai közönség elé tárására. Már ott kiderült: minél részletesebben válnak ismertté az elképzelések, annál inkább eloszlanak a fenntartások, aggodalmak. Ezért öröndetes, hogy a Miniszterelnökség partner volt abban, hogy mutassuk be a szélesebb szakmai közvéleménynek a hosszú távú terv első lépéseit, a helyzet feltárását, az első elképzeléseket.

Nemcsak azért rendkívüli ez a lapszám, mert egyetlen témát tárgyal, hanem azért is, mert sokat foglalkozik a múlttal és jövővel, azaz nem frissen elkészült épületeket mutat be, hanem egy évszázadokat átölelő hely-„ép-ítés”, a genius loci feltámasztására és felvirágoztatására tett kísérletet. Rosszul használt terek, helyet kereső funkciók és üresen ásító foghíjak bőven találhatók a várban, ideje, hogy – rengeteg elvetélt ötlet, tervpályázat, nekibuzdulás után – bölcs és hosszú távra előremutató rendezése megtörténjen. Ennek szakmai albuma készült el – nemzetközi párhuzamokkal kiegészítve.

Azért is rendkívüli nemcsak a lapszám, de az időpont is, mert a Miniszterelnökség építésügyért és építészetért felelős helyettes államtitkára, Füleký Zsolt részletes interjúban fejti ki a teljes szakma megújulására szolgáló terveket, melyeket a közelmúltban kormányhatározat szentesített.

Reméljük, a megerősödő szakmának és a megújuló várnak köszönhetően későbbi számainkban immár megépült, példászerű épületek bemutatásával térhetünk vissza a témára, és akkor majd nehezebb lesz utolsó oldalunkon a csipkelődéshez témát találni...

C S A N Á D Y P Á L

Kiadja az Artifex Kiadó Kft., 1119 Budapest, Pajkos utca 28. / 36-1-783-1711 / info@artifexkiado.hu / www.tervlap.hu, www.epitesimegoldasok.hu, www.kamaraikepzesek.hu / ISSN 2061-2710 / Terjesztő: Magyar Posta Zrt. / Hirdetésfelvétel, termékek: Berta Ágnes 36-20-396-5671, Sárdy Csaba 36-20-240-7232 / Alapító-főszerkesztő: Szende Árpád / Főszerkesztő, felelős kiadó: Csanády Pál 36-20-312-4514 / Főszerkesztő-helyettes: Katona Vilmos 36-70-236-2075 / Szerkesztő: Dobossy Edit / Szakmai tanácsadók: Csajbók Csaba, Cságoty Ferenc, Vukoszavlyev Zorán, Wesselényi-Garay Andor, Gáspár László, Nagy Sándor, Roth János; Czigány Tamás (Győr), Lengyel István (Debrecen), Patartics Zorán (Pécs), Ripszám János (Siófok) / Lapterv és nyomdai előkészítés: Csányi Tamás, xfergrafika.hu / Nyomda: D-Plus / Olvasószerkesztő: Hudáky Rita / Előfizetés egy évre: 4900 Ft, két évre: 8900 Ft, három évre: 11 900 Ft. Előfizetés kizárólag elektronikusan a terlvap építész közösségi portálon keresztül: www.tervlap.hu / Az építészeti alkotásokat bemutató cikkek lektoráltak.

INTERJÚ

- 4 „A viták természeteseek, de olyan nincs, hogy nem döntünk”
L. Simon László hitelességről, legitimitációról, ideológiákról, harmóniáról

METSZET

- 8 Terek, falak, kapcsolatok
Interjú **Potzner Ferenc** Ybl-díjas építésszel

KÜLHON

- 18 Újjászületőben a múlt
26 Történelmi távlatokat rendező kortárs használat | Építészet: **Hájek, Hradečný, Šépka**

TÉMA: NEMZETI HAUSZMANN TERV

- 32 Városképi szakadás | dr. **Rostás Péter**
38 Lovarda, Főórség, Stöckl-lépcső | Építész: **Potzner Ferenc**
42 Hölbling, Prati, Jadot, Pacassi, Hillebrandt | dr. **Farbaky Péter**
46 Anjou-kori városfal 15 méteres szakaszát tárták fel a Budai Várban
Dr. **Magyar Károlyt**, a régészeti kutatások vezetőjét kérdeztük
48 Kammerhof, mahalleszi, embassy | **Bencze Zoltán**

ZÖLD ROVAT

- 52 Fenntarthatóság települési léptékben: egy konferencia tanulságai

TERV PÁLYÁZAT

- 54 Bauhaus Múzeum, Dessau

INTERJÚ

- 56 Teljesen új elvek mentén
Interjú **Füleky Zsolt**tal, a Miniszterelnökség építészeti és építésügyi helyettes államtitkárával és **Dauner Márton**nal, az Építésügyi és Hatósági Főosztály vezetőjével.
63 Hauszmann tervei és a Nemzeti Hauszmann Terv | Kurátorok: Ritoók Pál és Rostás Péter

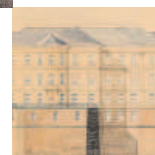
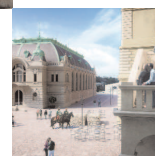
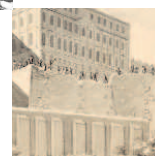
KÖNYV

- 64 Az arányosságról
67 Bede Béla: Gyógyfürdők és gyógyszállók Magyarországon

70 **Tervezők, szerzők**

71 **Abstracts in English**

72 **Ciki** | Így neveld a váradat!

A Metszet kedvezményrel fizethető elő
a tervlap.hu/elfozetes oldalon!

HSH architekti

Petr Hájek, Tomáš Hradečný és Jan Šepka építészhallgatóként nyerte első tervpályázatát, az olműtzi Felső tér rendezésére (1995–2001), majd nem sokkal ezután elnyerték a Szent György tér rendezésének tervezését a prágai várbán. Ezután, 1998-ban alapították meg az irodát. Az Olműtzi Érseki Múzeum pályázatának (1998–2006) elnyerésével kerültek véglegesen a cseh élvonalba. 2007-ben a Cseh Nemzeti Könyvtár nemzetközi pályázatán 3. díjat nyertek. 2004 óta Hájek és Šepka a Prágai Egyetemen oktat, 2009-ben önálló cégeket is létrehozottak.

Potzner Ferenc

Ybl díjas-építész, művészettörténész. 1986 óta a Kőztiben, főként műemléki helyreállításokkal, és műemléki dokumentációk készítésével foglalkozik. Két ízben – 2010, 2012 – elkészítette a budai várnegyed hosszú távú fejlesztési tanulmánytervét. Több publikációja jelent meg a Műemlékvédelemben, a Credo evangélikus folyóiratban, a Magyar Művészetben, az Ars Hungarica-ban. Medgyaszay Istvánról állított össze forrásgyűjteményt rövidebb tanulmányokkal. Több Medgyaszay István életművét bemutató kiállítást rendezett többek között az Ernst Múzeumban.

Bencze Zoltán

1977 és 1982 között elvégezte az ELTE BTK régészet szakát. 1984 októberétől a Budapesti Történelmi Múzeum Középkori Osztályán dolgozik, 1991-től osztályvezetőként. A városi régészet szinte minden területén munkálkodott. Ásott honfoglalás kori temetőt, kolostori temetőrészletet, hódoltságkori és korajúrkori temetőket. Feltárt Árpád-kori falurészletet, középkori budai telkeket, közép- és török kori várfalakat. 1985-ben még Zolnay Lászlóval kezdett dolgozni a budaszentlőrinci pálos főkolostor régészeti munkáin, halála után pedig folytatta a terület kutatását. 1998 és 2000 között a Szent György tér nyugati oldalának feltárását, 2003-ban, majd 2008 és 2010 között pedig az M0 déli szektorának munkáit koordinálta.

Bethlenfalvy Gábor

1988-ban szerzett építőmérnöki diplomát a BME-n, 1994-ben szociológusi végzettséget az ELTE-n. 1990-től újságíróként, szerkesztőként dolgozik, több könyv szerzője. 1996-tól különböző szaklapok szerkesztője, 2010-től az *Építési Megoldások* főszerkesztője, az Artifex Kiadó társtulajdonosa.

Burián Gergő

2008-ban szerzett diplomát a BME Építésztechnológiai Karán. Tanulmányai során félévathallgatáson vett részt a Miami University-n (Oxford, Ohio, Usa) és a Norwegian University of Science and Technology-n (Trondheim, Norvégia). 2008 óta a Mérték Építészeti Stúdió, Paulinyi-Reith műterem munkatársa, ahol több sikeres tervpályázat projektvezetője, majd 2013 óta műteremvezető. 2010 óta Breeam Nemzetközi minősítő. 2013-ban mérnök-közgazdász diplomát szerzett a Budapesti Corvinus Egyetemen. 2014 óta a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Építőművészet DLA képzés résztvevője.

Csanády Pál

1994-ben végzett a BME építészkarán, 1997-ben ugyanott a Rajzi és Formaismereti Tanszék PhD képzésén, Török Ferenc témavezetésével. 1997–2009 között az *Alaprajz* felelős szerkesztője, magántervező, 2010-től a *Metszet* és a *tervlap.hu* főszerkesztője.

Derék Gyéza

1971-ben érettségizett a Burg Kastl Magyar Gimnáziumban.

1972–73 között a Müncheni Egyetem Finn-Ugor tanszékén, 1974–80 között a Bécsi Egyetem Bölcsészkarán tanult, okleveles magyar-német-angol fordító. A 80-as évektől kezdve Bécsben műfordítói-szakfordítói (kortárs próza: pl. Kertész Imre, Tolnai Ottó, Bodor Ádám, Kukorelly Endre etc. Szakfordítások az Országos Széchényi Könyvtár számára.) 1991-ben költözött vissza Magyarországra.

Farbaky Péter

Építész, művészettörténész. 1980-ban diplomázott a BME építészkarán, 1989-ben az ELTE Bölcsészettudományi Karán. 1980-tól a FIMÜV budapesti műemléki osztályán dolgozott, 1983-tól annak tudományos csoportjában. 1991-től a Hild-Ybl Alapítvány munkatársa, 2001–2013 között a Budapesti Történelmi Múzeum Kiscelli Múzeumának igazgatója, jelenleg a BTM főigazgatója. 1991–97 között tagja a MTA Építészettörténelmi és Elméleti Bizottságának; 1995-től tagja a vicenzai Palladio Központ társaságának; 2000 óta az MTA Művészettörténelmi Bizottságának, amelynek 2002 óta a titkára. 1999-től az ELTE meghívott előadója.

Ritoók Pál

Művészettörténész, az ELTE művészettörténet, történelem és lengyel szakán végzett. 1987 óta a Magyar Építészeti Múzeumban dolgozik. Számos tanulmány és katalógus szerzője, kiállításokat rendezett a 19. és 20. századi magyar építészetéről. 2012 eleje óta a Magyar Építészeti Múzeum gyűjteményvezetője. 2015 augusztusa óta a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ örökségvédelmi és hatósági elnökhelyettese.

Rostás Péter, Dr.

A Budapesti Történelmi Múzeum főigazgató-helyettese, művészettörténész. 2001-ben végzett az ELTE Bölcsészettudományi Karán.

Timon Kálmán

Aranydiplomás építésztechnológus, független kutató, építészeti szakíró. 1965-től számos publikáció és könyv szerzője. 1992–1998 között Budapest XVIII. kerületének főépítésze. 1998-tól 2002-ig a Magyar Építész Kamara kiadványainak szerkesztője. Az Amerikai Építészeti Intézetnek (AIBD) tagja.

Vukosavljev Zoran

1996-ban diplomázott a BME Építésztechnológiai Karán a Középpünetvezetési Tanszéken. Diplomadíjas, MTA-OTDT Pro Scientia Aranyérmes, Magyar Állami Eötvös Ösztöndíjas, MTA Bolyai Ösztöndíjas. 2003-ban PhD-fokozatot szerzett. Egyetemi docens a BME Építészettörténelmi és Műemléki Tanszéken. Számos magyar és nemzetközi konferencia előadója (Bangkok, Ourense, Washington, Kielce, Velence), építészeti szakíró. A „Kortárs holland építész” című könyv szerzője, az „Új evangélikus templomok” társszerkesztője, a „Kortárs portugál építész” társszerzője.

A b s t r a c t s

- THE NATIONAL HAUSZMANN PLAN** 4
INTERVIEW WITH STATE SECRETARY LÁSZLÓ L. SIMON
- SPACES, WALLS, CONNECTIONS** 8
INTERVIEW WITH FERENC POTZNER YBI PRIZE ARCHITECT
 Discussion regarding the importance of projects based upon the Hauszmann Scheme for revitalisation of Budapest's Castle District, analysis of the importance of historical monuments, local identity, tourism and accessibility. Other issues are covered including the suitability of using the palace complex as a National Gallery, parks and formal gardens.
- REBIRTH OF THE PAST** 18
RECONSTRUCTION PROJECTS IN GERMANY BY GÉZA DERÉKY
 As the debate for restoration of monuments in Hungary grows a parallel study has been made to examine the work undertaken in Germany, mainly in Berlin, Frankfurt and Dresden. Various projects consider the idea of national identity within the context of modern European values, diversity and uncertainty often leading to anguish. The key points being faithfulness to the past in terms of construction techniques, cultural identity and general public opinion.
- CONTEMPORARY USE FROM AN HISTORICAL PERSPECTIVE 26**
ARCHBISHOP'S MUSEUM, OLOMOUC, CZECH REPUBLIC
BY ARCHITECTS PETR HÁJEK, TOMÁŠ HRADEČNÝ and JAN ŠÉPKA
 Restoration of historical buildings can incorporate the contemporary in terms of materials used and their physical relationship to the existing circumstance. The existing buildings are faithfully restored, whilst new functions are inserted as a form of free standing installations (mechanical engineering, bathrooms and passenger lifts).
- CSIKÓS COURTYARD'S HISTORY, RUPTURED URBAN FABRIC 32**
BY Dr. PÉTER ROSTÁS
 An in-depth study of the rampart walls, riding hall and palace complex at Budapest's Castle District. From inception of major development projects, towards destruction in the Second World War, onwards towards the current debate regarding reconstruction.
- RIDING HALL, HIGH GUARD, STÖCKL STAIRWAY** 38
PLANNED RECONSTRUCTION OF THE CSIKÓS COURTYARD, BUDAPEST, HUNGARY / DISCUSSION WITH FERENC POTZNER YBI PRIZE ARCHITECT
 Plans to restore and reconstruct this important part of Budapest's Castle District have been made subject of a feasibility study to improve the existing situation, provide better facilities and implement accessibility for all visitors. A major part of the National Hauszmann Scheme for redevelopment of Hungarian historical monuments.
- HÖLBLING, PRATI, JADOT, PACASSI, HILLEBRANDT** 42
ROYAL PALACE OF BUDA DURING THE 18th CENTURY BY Dr. PÉTER FARBAKY
 History of Budapest's Castle District and its main contributors during the 18th century. This is the period in history which set the foundations for the modern appearance of the Castle District.
- 15-METRE SECTION OF ANGEVIN CASTLE WALL AT BUDA CASTLE** 46
BY GÁBOR BETHLENFALVY
 Archaeological surveys of Budapest's Castle District have revealed remains which need to be preserved for historical reasons. To undertake such works precautionary measures including the construction of reinforced concrete retaining walls have been necessitated to provide a safe working environment and preserve against erosion. This will hinder works regarding the National Hauszmann Scheme and to some extent increase the wealth of information gained in preserving cultural artefacts.
- KAMMERHOF, MAHALLESZI, EMBASSY, OLD ROYAL RESIDENCE, A BRIEF HISTORY** 48
BY ZOLTÁN BENCZE
 Thought to have been first developed under the reign of King Béla IV during the XIII century this complex of buildings found in Budapest's Castle District is closely linked to the history of Hungary. Originally a military installation later redeveloped as to be suitable for hosting royal guests, later occupied by the Turkish, reoccupied, damaged in the Second World War. Following which it was owned by the USA, finally handed back to the Hungarian state in 2014. The history as with the history of Hungary has been eventful creating inspiration for many research subjects.
- TOTALLY NEW STANDARDS** 56
INTERVIEW WITH ZSOLT FÜLEKY DEPUTY SECRETARY OF STATE FOR ARCHITECTURAL AND CONSTRUCTION AND MÁRTON DAUER HEAD OF CONSTRUCTION AND REGULATORY DEPARTMENT
 On the 4th September 2015 an action plan to transform the bureaucratic process regarding residential development in Hungary came to light. This plan will have its greatest impact upon the various administrative districts of Budapest, developments below 160 sqm net useable floor area and restricting the powers of allied administrative agencies (fire officer, chimney sweeps and utility providers). The overall intention being to improve the quality of construction techniques and the visual environment.